

بارقهٔ مرموز
ذهن‌های هشیار در یک دنیای مادی

نویسنده

کالین مک‌گین

مترجم

دکتر غلامرضا محمودی

نشر واثیا

سرشناسه : م. گین، کالین، ۱۹۵۰ - م. McGinn, Colin, 1950

عنوان و نام پدیدآور : بارقه مرموز: ذهن‌های هشیار در یک دنیای مادی /

نویسنده کالین مک‌گین مترجم غلامرضا محمودی.

مشخصات نشر : تهران : وانی، ۱۳۹۷

مشخصات ظاهری : ۲۰۴ ص.؛ ۲۱/۵×۱۴/۵ س. ب.

شابک : ۹۷۸-۶۲۲-۶۲۶۶-۳۴-۵

وضعیت فهرست نویسی : فیا

یادداشت : عنوان اصلی:

The mysterious flame: conscious minds in a material world

عنوان دیگر : ذهن‌های هشیار در یک دنیای مادی.

موضوع : آگاهی

موضوع : Consciousness

شناسه افزوده : محمودی، غلامرضا، ۱۳۵۱ - مترجم

رده بندی کنگره : ۱۳۹۷ ب ۲ م/۹/۸۰۸ B

رده بندی دیویی : ۱۲۶

شماره کتابشناسی ملی : ۵۵۷۱۳۴۷

این کتاب ترجمه‌ای است از

The mysterious flame:

conscious minds in a material world

بارقهٔ مرموز

ذهن‌های هشیار در یک دنیای مادی

نویسنده: کالین مک‌گین

مترجم: دکتر غلامرضا محمودی

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۲۶۶-۳۴-۵

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۸

قیمت: ۳۸۰۰۰۰ ریال

نشر و انیا: خیابان انقلاب خیابان ابوریحان خیابان وحید نظری پلاک ۳۶ واحد ۱

تلفن ۰۹۱۲۱۸۶۶۵۵۸-۶۶۹۷۴۵۶۱

پیشگفتار مترجم

پس از انتشار کتاب "ریشه‌های هشیاری" اثر جفری میشلو (نشر وانیّا- ۱۳۹۴) همواره بر این فکر بودم که کتاب‌های بعدی در مسیر درست انتخاب و ترجمه شوند. همانطور که می‌دانید، در حیطه هشیاری ما با خلأ محسوس کتاب روبه‌رو هستیم. دلایل این موضوع متعدد است. ولی شاید مهم‌ترین آن عدم آشنایی جامعه دانشگاهی به مسئله هشیاری است. این مفهوم به ظاهر ساده به راحتی می‌تواند تمام موضوعات قوام‌یافته‌ی ذهن دانش‌آموختگان حوزه‌های علم را چالش بکشد. از طرفی، فقدان معادل‌سازی اصطلاحات آن در ادبیات دانشگاهی و حوزوی مطالعه و پژوهش هشیاری را دشوارتر کرده است.

کتاب "بارقه مرموز، ذهن ای شیار در یک دنیای مادی" در این میان یک کتاب منحصر به فرد است. کالین مک‌گین به عنوان یک فیلسوف ذهن، تسلط تحسین‌برانگیزی بر توصیف و تبیین هشیاری از خود نشان داده است. او در این کتاب ۷ فصلی، با فلمی روان و مثال‌هایی قابل فهم، خواننده را به آرامی به عمق معنای هشیاری می‌برد. مک‌گین با تأکید بر سال‌ها تدریس و پژوهش باور دارد هشیاری یک مسئله نیست، بلکه یک راز است. و این راز به سادگی آشکار نمی‌گردد. او با استالای مختلف شرح می‌دهد ساده‌انگارانه خواهد بود اگر فرض کنیم که ذهن غیبی از مغز مادی سربرمی‌آورد. خواننده عزیز به این نکته آخر توجه داشته باشد، که این کتاب یکی از پاسخ‌های مشهور به کتاب "خاستگاه آگاهی در فروپاشی ذهن دو جایگاهی" اثر جولیان جینز، است. کتاب مذکور توسط جمعی از مترجمان ترجمه شد و توسط نشر آگه به چاپ رسیده است. سوای دانش و تجربه جولیان جینز در قلمرو هشیاری، جهت افزایش پرسشگری ذهن خوانندگان و لزوم تأمل و تفکر عمیق‌تر در مطالعه هشیاری، خواندن آن کتاب را هم توصیه می‌کنم. این نوید را هم باید بدهم که تلاش داریم کتاب

"تجربه هشیار" اثر توماس مترینگر، ترجمه اینجانب، با کتاب بارقه مرموز همزمان منتشر شود. آن کتاب به عنوان دایرةالمعارف نظریه‌های فلسفه ذهن در مورد هشیاری یک مرجع جامع برای علاقه‌مندان به مطالعه و پژوهش هشیاری خواهد بود.

هدف، هموارکردن مسیر مطالعه و تفکر درباره این پدیده پیچیده است. یکی است، حکما و اندیشمندان گذشته ما از این موضوع غافل نبودند، اما فقدان کتب و منابع نظری از فلاسفه، روان‌شناسان، و حکمای کشورها و فرهنگ‌های دیگر فرصت مقایسه و تبادل نظر را پدید نیاورده است. امید می‌روم انتشار کتی از این دست ما را به سمت یکپارچه‌سازی تلاش‌های میدانی و پژوهشی در قالب ایجاد "موسسه‌ی مطالعات هشیاری" رهنمون سازد. اغراق نبراهد بود اگر ادعا کنیم، هشیاری موضوع مشترک تمام منابع دانش بشری است.

هر انسان کاوشگری درون تعجب، کمی تأمل اذعان خواهد کرد همه قلمروهای علم، فلسفه، هنر و دین می‌توانند از منظر جهان‌بینی و روش جمع‌آوری اطلاعات خود به مسئله هشیاری بپردازند. به همین خاطر، راه‌اندازی موسسه‌ای برای این منظور امکان‌پذیر است. دست نمودن علائق و تلاش‌های درست را فراهم می‌آورد.

"و من الله التوفیق"

فهرست

۹

دباجه

فصل اول

۱۱ هشیمی - هنوز پس از تمام این سال‌ها تعریف نشده است

۱۱

هشیمی تعریف شده

۱۵

گوشت هشیار

۲۶

ماده‌گرایی

۳۱

دوگانه‌گرایی

فصل دوم

۳۷ رازهای طبیعی و ذهنی بیهت‌دار

۳۷

دانش و نادانی

۴۲

ساختار هوش

۴۵

چگونه علم ممکن می‌شود؟

۴۷

مانع شناختی

۵۰

مفاهیم ناپایدار

۵۷

ترکیب‌ها

۶۳

سادگی هشیاری

۶۶

دوباره مغز

۶۸

خبرهای خوب

فصل سوم

۷۵ خدا، روح و جهان‌های موازی

۷۵

ریشه‌ها

۷۸

معجزه‌ها

۷۹

مشکلات دوگانه‌گرایی

۸۱

دوگانه‌گرایی بدون خدا

۸۶

فراروان‌گرایی

۹۲

تمام ذهن

فصل چهارم

ذهن و فضا

۹۵	
۹۸	ذهن‌های کوچک
۱۰۳	مسئله فضا
۱۰۶	خاستگاه فضا
۱۰۹	ماهیت فضا
۱۱۱	فضای سه‌بعدی و فضای واقعی
۱۱۵	کورن فضا

فصل پنجم

رازهای خویش

۱۲۳	
۱۲۳	ورای ظواهر
۱۲۸	منطق و کوربینی
۱۳۳	ذهن گنج‌انده شده
۱۳۷	شما یا شما نه؟
۱۴۵	آزادی
۱۴۸	مرگ

فصل ششم

آیا یک ربات می‌تواند غمگین شود؟

۱۵۳	
۱۵۳	ذهن‌های بدون گوشت
۱۵۵	رایانه‌ها و هشیاری
۱۶۳	آزمون تورینگ
۱۶۸	ماشین چیست؟
۱۷۱	معزهای غیر ارگانیک
۱۷۵	زامبی‌های باهوش

فصل هفتم

سنگینی تحمل ناپذیر فلسفه

۱۷۹	
۱۷۹	فلسفه و علم
۱۸۲	تاریخچه‌ای کوتاه از تفکر
۱۸۷	شکل راه حل

۱۸۹

مغزهای جدید برای کهنسالان

۱۹۴

رُن‌های فلسفی

۱۹۸

چقدر ما عجیب هستیم؟

۲۰۱

منابع

www.ketab.ir

دیباچه

شما به راحتی نمی‌توانید از هشیاری خود- ادراکات، احساسات، افکار، تمایلات خویش- فرار کنید. اگر هشیاری شما ناپدید شود آنگاه قادر به این کار خواهید بود. هشیاری همیشه با شما است- یک حضور پر جنب و جوش دائمی. هیچ چیزی روشن‌تر از این نیست که شما یک موجود هشیار هستید. با این حال، هشیاری مفهومی بغرنج و گیج‌کننده است. هشیاری چیست؟ از کجا می‌آید؟ چه طور با هستی به نام بدن ارتباط یافته است؟ نسبت آن با فعالیت مغز چیست؟ هشیاری را نمی‌توان دید، لمس کرد، جدا نمود یا مزه کرد. وجود هشیاری از روی بدیهی (بی‌نیاز از اثبات) و در عین حال بسیار معماگونه است. چیزی به خصوص در مورد آن وجود دارد.

این کتاب مربوط به هشیاری است. همه‌ی حرف من این است که هشیاری یک معمای سر به سر است پدیده‌ای که ما هیچ درک نظری از آن نداریم. به نظر من دلیل این معما آنست که هوش ما به درستی برای شناخت هشیاری طراحی نشده است. برخی جنبه‌های طبیعت با ساختار هوش ما جور در آمده‌اند، که نتیجه‌اش علم باشد اما باقی در تیررس هوش ما قرار نگرفتند و در نهایت «معما» نام گرفتند. ما در شرح چرایی این وضع، تاثیر این موضوع «معماگونه» بر طیف دیگر پرسش‌ها را بررسی خواهیم کرد. من در میان موضوعات مختلف، علاوه بر ارائه یک نقشه از دانش انسان و محدودیت‌هایش، به مختصات جهالت (غفلت) از انسان هم می‌پردازم.

این کتاب تلفیقی قابل فهم از مجموعه مطالعاتی است که من در طی یک دهه گذشته روی هشیاری انجام داده‌ام. نظرات من به تدریج و در طی سال‌ها شکل گرفت؛ در واقع به دنبال یک مکاشفه شبانگاهی در آکسفورد در سال ۱۹۸۸، یعنی زمانی که ناگهان متوجه شدم چرا مسئله ذهن - بدن آنقدر دشوار است. از رختخواب پریدم و به سرعت چند جمله نوشتم، داشتم

فکر می‌کردم احتمالا فردا صبح آنها را احمقانه خواهید دید. اما صبح فردا آن عبارات بیش از هر چیز دیگری که تا آن زمان در مورد مسئله ذهن - بدن نوشته یا خوانده بودم برایم معنادارتر بود. و سال‌های بعد نیز این نظرات همچنان - برای من و اگر نه برای سایرین - تایید شدند. این فرصتی است تا این افکار را به گونه‌ای گرد هم آورم تا برای مردمان علاقه‌مند به ذهن و - با نگاهش در هستی قابل فهم باشد. من باور دارم این موضوع برای افراد خارج از حیطه‌های آکادمیک هم جذاب و مناسب است، و می‌خواهم به شیوه‌ای ساده و روشن آنان را به این بحث دعوت کنم. هشیری موضوعی است که هر کسی تا اندازه‌ای به آن علاقه دارد؛ بنابراین باید تا آنجا که ممکن است دست به این گردد حتی اگر در آخر به این نتیجه برسد که ماهیتی به شدت راز آلود دارد. برای من هم خوشایند خواهد بود که وسواس طبیعی آکادمیک را کنار بگذارم و با خیال راحت و آزادانه به قلب مسائل بزرگ بزنم. بر همین اساس کتابی با عنوان مفادیم فنی و دشوار نوشته‌ام.

از تمام کسانی که از نقاط مختلف دنیا با من در رابطه با موضوع هشیری بحث نموده‌اند کمال تشکر را دارم. بحث در باره‌ی هشیری مانند یک مبارزه است و مهم‌تر این است که وقتی اساس می‌کنید در یک مسئله‌ی غامض گیر افتاده‌اید این نزاع داغ‌تر می‌شود. به خاطر تمام آن دست و پنجه نرم کردن‌ها ممنون هستم. به شکل خصوصی برای کانسونلو پرتی، کاترین مورتسون، توماس نیجل و پسرم برونو تشکر می‌کنم. به خاطر هشیری فردیشان سپاس گذارم.

کالین مک‌گین

نیویورک